P9_TA(2021)0018

Задържането на Алексей Навални

Резолюция на Европейския парламент от 21 януари 2021 г. относно задържането на Алексей Навални (2021/2513(RSP))

(2021/C 456/12)

Европейският парламент,

— като взе предвид своите предходни резолюции относно Русия, и по-специално резолюцията от 17 септември 2020 г. относно положението в Русия: отравянето на Алексей Навални ([1]),

— като взе предвид Всеобщата декларация за правата на човека, Европейската конвенция за правата на човека (ЕКПЧ) и Международния пакт за граждански и политически права,

— като взе предвид Декларацията на Организацията на обединените нации относно защитниците на правата на човека, приета от Общото събрание на ООН на 9 декември 1998 г.,

— като взе предвид Конвенцията за забрана на разработването, производството, натрупването и употребата на химическо оръжие и за неговото унищожаване (Конвенция за забрана на химическото оръжие),

— като взе предвид Конституцията на Руската федерация, по-специално глава 2, и по-конкретно член 29, който защитава свободата на словото, както и международните задължения в областта на правата на човека, които Русия се е ангажирала да спазва като член на Съвета на Европа, Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (ОССЕ) и ООН,

— като взе предвид изявленията на председателя на Европейския съвет и на заместник-председателя на Комисията/върховен представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност от 17 януари 2021 г. и на председателя на Европейската комисия от 18 януари 2021 г. след задържането на Алексей Навални,

— като взе предвид изявленията на ръководителите на държавите — членки на ЕС, относно задържането на Алексей Навални след пристигането му в Москва,

— като взе предвид заключенията на Европейския съвет от 1 октомври 2020 г.,

— като взе предвид резултатите от заседанието на Съвета по външни работи от 12 октомври 2020 г. и постигнатото политическо споразумение за налагане на ограничителни мерки срещу лицата, свързани с опита за убийство на Алексей Навални,

— като взе предвид решенията на Европейския съд по правата на човека (ЕСПЧ) по делата Навални срещу Русия от 17 октомври 2017 г., Навални срещу Русия от 15 ноември 2018 г. и Навални срещу Русия (№ 2) от 9 април 2019 г.,

— като взе предвид глобалния режим на ЕС за санкции в областта на правата на човека, известен като европейския закон „Магнитски“, приет от Съвета на 7 декември 2020 г.,

— като взе предвид член 132, параграф 2 от своя Правилник за дейността,

А. като има предвид, че Алексей Навални, виден руски политик, адвокат и активист за борба с корупцията, е разкрил множество корупционни афери с участието на стопански предприятия и руски политици, предвождал е различни публични протести в рамките на цяла Русия и се е превърнал в един от най-успешните лидери на руската опозиция;

Б. като има предвид, че Алексей Навални е един от най-сериозните съперници на руските органи и президента Путин и че поради своята решителност и смелост е знак на надежда за всички в Русия, които вярват, че свободата, демокрацията, политическият плурализъм и отчетността са възможни в тяхната страна;

([1]) Приети текстове, P9_TA(2020)0232.

Четвъртък, 21 януари 2021 г.

В. като има предвид, че на 17 януари 2021 г. Алексей Навални беше задържан на международното летище „Шереметиево“ в Москва при завръщането си в Русия след медицинско лечение в Германия, след като беше отровен в Русия, и му беше отказан достъп до неговите адвокати;

Г. като има предвид, че на 18 януари 2021 г. Алексей Навални беше осъден на 30 дни лишаване от свобода, в очакване на съдебен процес, в рамките на безпрецедентно и набързо организирано производство за разпит, което се проведе в полицейски участък в отсъствие на адвоката на Навални;

Д. като има предвид, че около 70 души, включително журналисти и поддръжници на Алексей Навални, бяха задържани, докато чакаха завръщането му;

Е. като има предвид, че Алексей Навални беше транспортиран до Германия със съгласието на руските органи, за да получи медицинско лечение, след като беше отровен на 20 август 2020 г.; като има предвид, че съвместен проект на мрежа от разследващи журналисти, включващ разследващата група „Белингкат“, успя да идентифицира няколко от извършителите, участвали в отравянето, като всички те са служители на службите за сигурност на Руската федерация;

Ж. като има предвид, че в болница „Шарите“ в Берлин стигнаха до заключението, че Алексей Навални е бил отровен с нервнопаралитично вещество от групата „Новичок“, включваща нервнопаралитични вещества за военни цели, разработени от Съветския съюз и Руската федерация, до които имат достъп само военните структури и тайните служби в Русия; като има предвид, че характерът на отравянето беше потвърден от множество лаборатории в Германия, Франция и Швеция, както и от Организацията за забрана на химическото оръжие (ОЗХО);

З. като има предвид, че съгласно Конвенцията за забрана на химическото оръжие всяко отравяне на лице чрез употребата на нервнопаралитично вещество се счита за използване на химическо оръжие, както и че употребата на химически оръжия от когото и да било, при каквито и да е обстоятелства, представлява сериозно нарушение на международното право и международните стандарти в областта на правата на човека;

И. като има предвид, че ЕС, заедно с международни партньори, призова руските органи да разследват задълбочено опита за убийство на Алексей Навални със забранено нервнопаралитично химическо вещества, да сътрудничат изцяло на ОЗХО, за да гарантират безпристрастно международно разследване, и да изправят виновните пред съда; като има предвид, че до момента руските органи не са провели такова задълбочено и безпристрастно разследване и Русия изрично е отхвърлила всякакви призиви за разследване;

Й. като има предвид, че на 15 октомври 2020 г. ЕС, поради липсата на каквото и да било руско разследване или сътрудничество с ОЗХО, наложи санкции на шест руски лица и едно образувание, замесени в престъплението;

К. като има предвид, че фактът, че опитът за убийство на Алексей Навални се състоя в навечерието на местните и регионалните избори в Русия през септември 2020 г., хвърля особено тревожна светлина върху състоянието на демокрацията, основните свободи и правата на човека в страната;

Л. като има предвид, че руската Федерална служба за изпълнение на наказанията обяви, че Алексей Навални е задържан в очакване на съдебно заседание, тъй като е нарушил условията на наложено му по-рано наказание с отложено изпълнение във връзка с т.нар. дело Ив Роше, докато всъщност той се е възстановявал от опит за убийство, организиран от руските органи;

М. като има предвид, че в решение от 17 октомври 2017 г. ЕСПЧ постанови, че Алексей Навални и неговият брат Олег са несправедливо осъдени за финансови престъпления по т.нар. дело Ив Роше през 2014 г. и че руските съдилища са взели „произволни и явно несъстоятелни“ решения по делото, и разпореди Руската федерация да изплати на двамата братя над 80 000 евро за вреди и разходи;

Н. като има предвид, че Алексей Навални вече е бил нападан, задържан, арестуван и осъждан, в опити да се спрат политическите и обществените му дейности; като има предвид, че руските органи използваха предишните политически мотивирани присъди срещу Алексей Навални, за да му попречат да се кандидатира на президентските избори в Русия през 2018 г.;

О. като има предвид, че на 18 януари 2021 г. руските органи образуваха ново наказателно производство срещу Алексей Навални по обвинения в измама, свързана с прехвърлянето на пари към различни благотворителни организации;

П. като има предвид, че правата на свобода на мисълта и на словото, на сдружаване и на мирни събрания са залегнали в Конституцията на Руската федерация; като има предвид, че Руската федерация е подписала Всеобщата декларация за правата на човека и Европейската конвенция за правата на човека (ЕКПЧ) и е член на Съвета на Европа, и че следователно се е ангажирала да спазва международните стандарти и принципи, уреждащи принципите на правовата държава, правата на човека и основните свободи;

Р. като има предвид, че според известната руска организация за защита на правата на човека „Мемориал“ в Руската федерация има над 300 затворници по политически и религиозни причини; като има предвид, че ЕС проявява солидарност с всички дисиденти и с руския народ, които въпреки заплахата за свободата и живота си и натиска от страна на Кремъл и руските органи продължават да се борят за свобода, права на човека и демокрация;

С. като има предвид, че в Русия положението с правата на човека и принципите на правовата държава продължава да се влошава, като органите системно се опитват да заглушат свободата на словото, да ограничат свободата на събранията, да възпрепятстват дейностите на опозиционните сили, да реагират с репресии срещу всички дейности, целящи разкриването на корупция, и да задушат дейностите на руското гражданско общество;

Т. като има предвид, че нарушаването на международното право в Украйна и Грузия и поръчваните от държавата убийства и физическо отстраняване на опозиционни лидери, журналисти и други лица, както в случаите с Борис Немцов, Анна Политковская, Сергей Магнитски и други, остават ненаказани; като има предвид, че тези многобройни опити за убийство чрез отравяне и други средства, както и отказът да се сътрудничи по съдебното дело във връзка със свалянето на полет MH17, доведоха до исторически спад в отношенията с Руската федерация;

У. като има предвид, че от декември 2020 г. Европейският съюз разполага в своя инструментариум с глобалния режим за санкции в областта на правата на човека, насочен срещу физически и юридически лица, които носят отговорност, участват или са свързани със сериозни нарушения и злоупотреби с правата на човека в световен мащаб;

1. призовава за незабавното и безусловно освобождаване на Алексей Навални и на всички лица, задържани във връзка с неговото завръщане в Русия, независимо дали са журналисти, сътрудници на екипа, или граждани, демонстриращи подкрепа;

2. категорично осъжда задържането на Алексей Навални и на неговите поддръжници, както и политически мотивираната репресия срещу тях от страна на руските органи, включително чрез използването на съдебната система; освен това осъжда опита за посегателство върху живота на Алексей Навални и изразява дълбоката си загриженост относно свиващото се пространство за политическата опозиция, дисидентските гласове и гражданското общество в Руската федерация;

3. осъжда най-категорично действията на Руската федерация и счита, че те са неподобаващи за член на Съвета на Европа и ОССЕ, който е поел ангажименти да зачита основните свободи, правата на човека и принципите на правовата държава, залегнали в Европейската конвенция за правата на човека и в Международния пакт за граждански и политически права; насърчава Съвета на Европа и ОССЕ да предприемат подходящи мерки за оценка на нарушенията на ангажиментите, поети от Руската федерация;

4. припомня, че задържането на политически опоненти е в разрез с международните ангажименти на Русия, и настоява съдебната система да бъде деполитизирана и да се спазват правата на справедлив съдебен процес и на достъп до правни съвети; призовава Комитета на министрите и държавите — членки на Съвета на Европа, да използват правомощията, залегнали в член 46, параграф 4 от ЕКПЧ, за да отнесат до ЕСПЧ въпроса за нарушението на задължението от страна на Руската федерация;

5. призовава руските органи да преустановят тормоза, сплашването, насилието и репресиите срещу независимите и дисидентските гласове, като сложат край на ширещата се безнаказаност, която вече доведе до загубата на живота на много журналисти, активисти, защитници на правата на човека и политици от опозицията, и да осигурят необходимите условия, за да могат тези лица да извършват своите дейности, без да се страхуват за своя живот или за този на членовете на техните семейства или приятели;

6. счита, че опитът за убийство на Алексей Навални и задържането му веднага след завръщането му в Русия имат за цел да възпрат по-нататъшното разкриване на сериозната корупция в режима и са част от системните усилия за заглушаване и елиминиране на Алексей Навални, на политическата опозиция и на други дисидентски гласове в страната, по-специално с оглед на предстоящите парламентарни избори през есента на 2021 г.; счита, че с тези действия режимът разкрива своето презрение към народа, безмилостно се стреми да остане на власт и лишава хората от какъвто и да било шанс за демокрация и свобода; изразява своята солидарност с демократичните сили в Русия, които са радетели за отворено и свободно общество;

7. подчертава решимостта си да следи отблизо развитието на положението с Алексей Навални и неговото физическо и психическо благосъстояние, за което отговорност носят единствено руските органи;

8. осъжда многократното използване от страна на Руската федерация на нервнопаралитични химически вещества срещу руски граждани и припомня, че използването на химическо оръжие при каквито и да е обстоятелства представлява престъпление, наказуемо съгласно международното право, по-специално съгласно Конвенцията за забрана на химическите оръжия; продължава да настоява руските органи да разкрият напълно и изцяло на Организацията за забрана на химическото оръжие своята програма „Новичок“ и без допълнително забавяне да разследват, да изправят пред съда и да потърсят отговорност от виновниците за престъплението, извършено срещу Алексей Навални; отново призовава за международно разследване на нарушенията на Русия на международните ѝ ангажименти в областта на химическите оръжия;

9. призовава Съвета да заеме активна позиция по този въпрос на следващите си заседания и значително да засили ограничителните мерки на ЕС спрямо Русия, включително чрез санкциониране на физическите и юридическите лица, участвали в решението за задържане и лишаване от свобода на Алексей Навални; освен това счита, че ЕС следва да наложи допълнителни целенасочени ограничителни мерки в рамките на глобалния режим на ЕС за санкции в областта на правата на човека срещу всички лица, които са участвали пряко или носят отговорност за атаките срещу Алексей Навални;

10. настоятелно призовава Съвета да въведе санкции срещу руските олигарси, свързани с режима, и членовете на вътрешния кръг на президента Путин, както и срещу медийни пропагандатори, които притежават активи в Европейския съюз и се ползват със свобода на пътуване до държавите членки; счита, че тези санкции следва да обхванат и непосредствените членове на техните семейства; поддържа становището, че Европейският съюз вече не следва да бъде гостоприемно място за руското богатство с неясен произход;

11. призовава ЕС и неговите държави членки да разработят нова стратегия за отношенията на ЕС с Русия, съсредоточена около подкрепата за гражданското общество, което насърчава демократичните ценности, принципите на правовата държава, основните свободи и правата на човека; призовава ЕС и неговите държави членки да направят критичен преглед на сътрудничеството с Русия в различни външнополитически платформи и по проекти като „Северен поток 2“, чието завършване ЕС трябва да спре незабавно;

12. призовава руското правителство и Държавната дума да преразгледат правната рамка за изборите и законодателните актове за чуждите агенти и нежеланите организации, за да улеснят плурализма и свободните и честни избори в съответствие с международните стандарти и да осигурят еднакви условия за кандидатите от опозицията; отправя искане към руското правителство да гарантира на всички демократични партии равен достъп и равни шансове на предстоящите избори за Държавна дума, тъй като нерегистрирането на партии представлява злоупотреба с процедурата за регистриране и унищожава политическата конкуренция и плуралистичната демокрация; подчертава, че е налице все по-голямо сближаване на нагласите и тактиките между режима в Русия и диктатурата в Беларус; отбелязва, че и двата режима се страхуват от нарастващото търсене на промяна сред народа им, поради което кражбата на избори им се вижда като подходящо политическо решение;

13. изразява съжаление, че на Алексей Навални не беше позволено да говори пред Комисията по правни въпроси и права на човека на Парламентарната асамблея на Съвета на Европа (ПАСЕ), което беше предвидено да стане на 19 януари 2021 г., а същевременно на руската парламентарна делегация неотдавна беше разрешено да се завърне в ПАСЕ;

14. отново призовава Европейската служба за външна дейност и държавите членки да продължат да следят отблизо положението с правата на човека в Руската федерация и призовава делегацията на ЕС в Русия и посолствата на държавите членки да продължат да наблюдават съдебните дела на организации на гражданското общество, политици от опозицията и активисти, включително делото на Алексей Навални; призовава ЕС да увеличи подкрепата си за руските дисиденти, неправителствените организации и организациите на гражданското общество, както и за независимите медии и репортери;

15. призовава държавите — членки на ЕС, да координират позициите си спрямо Русия и да изразяват единна позиция в двустранните и многостранните форуми с руските органи; освен това подчертава, че ЕС следва да се възползва от смяната на администрацията във Вашингтон, за да укрепи трансатлантическото единство в защитата на демокрацията и основните ценности срещу авторитарните режими; припомня, че Парламентът подкрепя руския народ в борбата му за основните свободи, правата на човека и демокрацията;

16. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на заместник-председателя на Комисията/върховен представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност, на Съвета, на Комисията, на правителствата и парламентите на държавите членки, на Съвета на Европа, на Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа, както и на президента, правителството и Държавната дума на Руската федерация.